

“Xotin-qizlar ilmda: tiklanish, yuksalish va taraqqiyot sari qadamlar” mavzusidagi Respublika ilmiy-amaliy anjuman materillari to‘plami. NamDPI – 2026-yil, 11-fevral

**ILM SOHASIDA XOTIN-QIZLARNING FAOLIYATI VA
YUKSALISH QADAMLARI**

Umarjonova Sevinch Tolibjon qizi

Namangan davlat pedagogika instituti Ijtimoiy fanlar fakulteti

Xorijiy til va adabiyoti: ingliz tili yo‘nalishi talabasi

E-mail: sevinchumarjonova2006@gmail.com

Tel: +998-99-785-54-00

<https://doi.org/10.5281/zenodo.18675753>

Annotatsiya. Hozirgi shiddat bilan rivojlanib borayotgan zamonamizda kechayotgan o‘zgarishlar har bir fuqaroni befarq qoldirmayapti, ayniqsa xotin qizlarga ko‘pdan ko‘p shart-sharoitlar yaratilib berilishiga katta e‘tibor qaratilmoqda. Shuningdek, ushbu maqolada mamlakatimizning davlat boshqaruvida xotin qizlarning rolini oshirish, ularni ijtimoiy himoya qilish tizimini yanada kuchaytirish, salomatligini mustahkamlash, qizlarning ta‘lim-tarbiya olishi uchun zarur shart-sharoitlarni yaratish, iqtidorli va bilimli qizlarni tarbiyalash hamda ularning ilmiy salohiyatini yuksaltirish bugungi kunning muhim masalalaridan biri bo‘lib qolmoqda va ularning ta‘lim va kasbiy ko‘nikmalarni olishi hamda bandligini ta‘minlashga har tomonlama ko‘maklashish, tadbirkorlik tashabbuslarini yanada qo‘llab-quvvatlash sohalarida keng qamrovli ishlar amalga oshirilib borayotganligi maqolada keng yoritilgan.

Kalit so‘zlar: gender tengligi, kasbiy ko‘nikmalar, ayollar ensiklopediyasi, ilmiy intellektual salohiyat, O‘zbekiston-2030 strategiyasi, milliy parlamentlar, podium, davlat mukofotlari.

Аннотация. В условиях стремительно развивающегося современного общества происходящие изменения не оставляют равнодушным ни одного гражданина. Особое внимание при этом уделяется созданию широких возможностей и благоприятных условий для женщин. В статье подробно освещаются вопросы повышения роли женщин в системе государственного управления нашей страны, дальнейшего укрепления системы их социальной защиты, укрепления здоровья, создания необходимых условий для получения девушками образования и воспитания, формирования талантливых и образованных девушек, а также повышения их научного потенциала, что на сегодняшний день остается одной из актуальных задач. Наряду с этим, в статье широко рассматриваются проводимые комплексные меры по всестороннему содействию получению женщинами образования и профессиональных навыков, обеспечению их занятости, а также дальнейшей поддержке предпринимательских инициатив.

Ключевые слова: гендерное равенство, профессиональные навыки, энциклопедия женщин, научно-интеллектуальный потенциал, Стратегия «Узбекистан-2030», национальные парламенты, подиум, государственные награды.

Annotation: In today’s rapidly developing world, the changes taking place do not leave any citizen indifferent. Particular attention is being paid to creating broad opportunities and favorable conditions for women. This article highlights the efforts to increase the role of women in the system of public administration of our country, further strengthen the system of social protection, improve

“Xotin-qizlar ilmda: tiklanish, yuksalish va taraqqiyot sari qadamlar” mavzusidagi Respublika ilmiy-amaliy anjuman materillari to‘plami. NamDPI – 2026-yil, 11-fevral

health and well-being, create necessary conditions for girls to receive education and proper upbringing, nurture talented and knowledgeable girls, and enhance their scientific potential, which remains one of the most important issues of our time. In addition, the article comprehensively covers the large-scale measures being implemented to support women in acquiring education and professional skills, ensuring their employment, and further encouraging entrepreneurial initiatives.

Keywords: *gender equality, professional skills, women’s encyclopedia, scientific and intellectual potential, Uzbekistan-2030 Strategy, national parliaments, podium, state awards.*

Keyingi yillarda mamlakatimizda xotin-qizlar masalasi va ularni qo‘llab-quvvatlash jamiyat taraqqiyotining muhim yo‘nalishlaridan biriga aylandi. Ana shu yo‘nalishlarda olib borilgan ishlar natijasida xotin-qizlarning davlat va jamiyat hayotidagi o‘rni, ro‘li va mavqei yanada mustahkamlandi. Ayniqsa, xotin-qizlar huquqlari, erkinliklari va qonuniy manfaatlarini ro‘yobga chiqarish, ijtimoiy-siyosiy faolligini oshirish, jamiyatda va oilada gender tenglikni ta‘minlash sohalarida olib borilayotgan ishlar e‘tiborga loyiqdir. Shu o‘rinda ta‘kidlash joizki, xotin qizlarning salohiyatini ro‘yobga chiqarishda ta‘lim va kasbiy ko‘nikmalar muhim o‘rin tutmoqda. Davlatimiz rahbarining tashabbusi bilan “Ayollar ensiklopediyasi” nashr etilishi xotin-qizlarning ilm-fan, madaniyat va sport sohasidagi bilimlarini boyitishda muhim qadam bo‘ldi. Shuningdek, xotin-qizlarning ilmiy intellektual salohiyatini yuksaltirish, ularning sifatli ta‘lim olishlari uchun qulayliklar yaratish borasida ham diqqatga sazovor ishlar amalga oshirildi. Xususan, keyingi 3 yil mobaynida oliy ta‘lim muassasalari, texnikum va kollejlarda tahsil olayotgan talaba qizlarning 397 ming nafariga 4 trillion so‘mdan ortiq miqdorda 7 yil muddatga foizsiz ta‘lim krediti ajratilgan va 2020-2025 yillarda 9 ming nafarga yaqin ehtiyojmand xotin-qizlar oliy ta‘lim muassasalariga qo‘shimcha davlat granti asosida qabul qilingan.

Shu bilan bir qatorda, “O‘zbekiston-2030” strategiyasida xotin-qizlarni qo‘llab-quvvatlash tizimini yangi bosqichga olib chiqish, ularning siyosiy va iqtisodiy faolligini oshirish bo‘yicha aniq vaifalar o‘z ifodasini topgan. Sohada amalga oshirilgan islohotlar samarasi o‘laroq, bugungi kunga kelib, O‘zbekistonda xotin-qizlarning davlat boshqaruvidagi ulushi 35 foiz, tadbirkorlik sohasida 45 foiz, siyosiy partiyalar safida esa 49 foizga yetganini ko‘rish mumkin. Bundan tashqari, vazir va vazirga tenglashtirilgan lavozimda faoliyat yuritayotgan ayollar ulushiga e‘tibor qaratsak, 2018-yilda bu ko‘rsatkich bor-yo‘g‘i 3 foizni tashkil etgan bo‘lsa, 2026-yilga kelib bu ko‘rsatkich salkam 3 barobarga oshgan. Bu esa O‘zbekistonda xotin-qizlarni qo‘llab-quvvatlash natijasida jamiyat hayotidagi o‘rni va ro‘li yanada mustahkamlanganligidan va ularga nisbatan jamiyatda ishonch tobora oshayotganligining belgisidir. Bunday ijobiy o‘zgarishlar xalqaro reyting va indekslarda ham O‘zbekistonning mavqeini yuksaltirmoqda. Misol uchun, 2025-yilda Milliy parlamentlar bo‘yicha xalqaro reytingida O‘zbekistonning deputat ayollar salmog‘i bo‘yicha dunyoning 183 davlati ichida 15 pog‘ona yuqorilab, 37-o‘rinni egalladi. Mustaqillik yillarida esa 17 nafar ayol “O‘zbekiston Qahramoni” unvoniga, ularning 7 nafari fan, ta‘lim va san‘at sohasi vakillari va 11 nafar ayol akademik ilmiy unvoniga sazovor bo‘lgan, qolaversa, minglab xotin-qizlar faxriy unvon, orden va medallar bilan taqdirlangan, bundan tashqari, so‘nggi 7 yil ichida respublikada 5, 2 ming nafar ayol fan doktori (DSc) va o‘z sohalarida bo‘yicha falsafa doktori (PhD) ilmiy darajasini olgan. Shuningdek, hozirgi kunda xotin-qizlar ko‘p turdagi podium sahnalarga va “Xalqaro fashion week” lar: Parij,

“Xotin-qizlar ilmda: tiklanish, yuksalish va taraqqiyot sari qadamlar” mavzusidagi Respublika ilmiy-amaliy anjuman materillari to‘plami. NamDPI – 2026-yil, 11-fevral

Milan, London, New York podium ko‘rgazmalariga o‘zlarining milliy va zamonaviy uslubda yaratilgan kiyimlarini yaratib olib chiqmoqda va ushbu podium ko‘rgazmalarida faxrli 1-o‘rinni egallab kelishmoqda.

Shu jumladan, o‘tgan yillar mobaynida sog‘lom va barkamol avlodni voyaga yetkazish, ularni vatanparvarlik va istiqloq g‘oyalari sadoqat ruhida tarbiyalash, hududlarda ma’naviy muhitni sog‘lomlashtirish va milliy qadriyatlarni targ‘ib etishga qaratilgan ishlarda xotin-qizlar faolligi birmuncha ortdi va ular uchun ko‘pdan ko‘p ko‘krak nishonlari va mukofotlar ta’sis etildi. Misol uchun, ulardan biri “Mo‘tabar ayol” ko‘krak nishonidir, u 2018-yil 2-fevralida tasdiqlandi. Respublika komisiyasining yakuniy xulosasiga ko‘ra, 2025-yilda jami 333 nafar faol, fidoyi va tashabbuskor ayol “Mo‘tabar ayol” ko‘krak nishoni bilan mukofotlandi. Shuningdek, Zulfiya nomidagi Davlat mukofotiga tavsiya etilgan 343 nafar nomzoddan 28 nafari ushbu mukofot bilan taqdirlandi.

Shu bilan birga, mamlakatimizda kelgusi yillarda qonunchilikni yanada takomillashtirish, xotin-qizlar uchun barcha sohalarda keng imkoniyatlar yaratish, ularni tazyiq va zo‘ravonlikdan himoya qilish hamda oila institutini mustahkamlash yo‘lidagi ishlarni izchil, tizimli va bosqichma-bosqich davom ettirish jamiyatimiz oldidagi eng muhim vazifalardan biri bo‘lib qoladi. Zero, xotin-qizlarning huquq va manfaatlari ta’minlangan davlatda, jamiyatning kelajagi yorug‘, taraqqiyoti esa yanada yuksaladi.

Xulosa qilib aytishim mumkinki, hozirgi vaqtda mamlakatimizda turli soha va tarmoqlarda mehnat qilayotgan ishchi va xizmatchilarning 45 foizini xotin-qizlar tashkil etadi. Jumladan, davlat va jamoat tashkilotlari tizimida 1400 ga yaqin xotin-qizlar rahbarlik lavozimlarida mehnat qilmoqda. Ulardan 17 nafari senator, 16 nafari Oliy Majlis Qonunchilik palatasi deputati, 1075 nafari esa xalq deputatlari mahalliy kengashlari tarkibida faoliyat yuritmoqda. Davlatimizda ayol-qizlarimizga bu kabi keng imkoniyatlar yaratilishi jamiyat taraqqiyotining yanada rivojlanishi va davlat boshqaruvida xotin-qizlarning faolligini oshirishga yordam beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati

1. BMT ayollar. Gender tengligi va ayollarning imkoniyatlarini kengaytirish: Global hisobot. -Nyu-York: BMT, 2020.
2. Kendjaboeva L. M. O‘zbekiston siyosati va jamiyat hayotida ayollarning o‘rni: hozirgi bosqich. - Toshkent: “Ma’rifat” nashriyoti, 2022 yil
3. 2022-yil 1-martdagi “Oila va xotin-qizlar davlat qo‘mitasi faoliyatini tashkil etish to‘g‘risida”gi PQ-146-sonli qarori.
4. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 1-martdagi “Oila va xotin-qizlar bilan ishlash, mahalla va nuroniylarni qo‘llab-quvvatlash tizimini takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PF-81-son Farmoni.
5. [www. gender. stat. uz](http://www.gender.stat.uz)
6. <http://nhrc.uz>, insonhuquqlari. uz